

بسمه تعالی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال

تاریخ:.....

«فرم استاندارد پیشنهادی»

عنوان استاندارد: (تدوین / بازنگری):

استانداردهای ملی بذر ارزن های خودگشن

دفتر ملیت آماری سازمان
تحقیقات و آموزش کشاورزی

ارزن از جمله گیاهان علوفه‌ای است که بدلیل دوره رشد کوتاه و سازگاری با آب و هوای گرم و خشک ایران و نیاز آبی کم آن یکی از گیاهان علوفه‌ای بسیار مناسب برای کشت و کار در فلات ایران می‌باشد. ارزن‌ها شامل جنس‌ها و گونه‌های متنوعی هستند که با توجه به نوع نیازهای کنترل خلوص ژنتیکی و تکثیر بذر آنها بطور کلی به ارزن‌های خودگشن و دگرگشن تقسیم بندی می‌شوند. این استاندارد شامل استانداردهای ملی ارزن‌های خودگشن می‌باشد که دربرگیرنده ارزن‌های دم روباهی و ارزن معمولی را شامل می‌شود که کشت و کار آنها در ایران رایج بوده و در حال حاضر دو رقم از آنها توسط موسسه تحقیقات اصلاح بذر و نهال معرفی و در فهرست ارقام ملی ایران ثبت گردیده است.

با توجه به اینکه تکثیر بذر این گونه‌ها در سال‌های اخیر متقاضیان بسیاری داشته که تعداد آنها رو به رشد می‌باشد و تغییرات اقلیمی و کاهش آب‌های کشاورزی نیز باعث گرایش بیشتر به سمت گیاهانی مثل ارزن شده است که دوره رشد کوتاه و نیاز آبی کمی دارند لازم است استانداردهای مزرعه و بذر این محصول در اولویت برنامه های موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال قرار گیرد.

۱) طبقه‌های بذری ارزن:

۱-۲- بذر اصلاحگر (Breeder Seed): بذری که مستقیماً توسط سازمان یا مؤسسه دولتی عهده‌دار عملیات به‌نژادی و مسئول اصلاح گیاه ارزن تهیه و تولید می‌شود. این بذر منبع و پایه اصلی تولید بذرهای طبقات دیگر به شمار می‌رود.

۲-۲- بذر پیش پایه (Pre basic seed): نتاج بذر به‌نژادگر، که با نظارت و مسئولیت کارشناس اصلاح کننده رقم تولید می‌شود (ایزوله کوچک).

۳-۲- طبقه بذر مادری (Pre basic or Foundation Seed): این طبقه بذری با استفاده از روش‌های اصلاح یا خالص‌سازی تهیه شده و توسط مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر تکثیر و برای تولید بذر گواهی شده مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۴-۲- بذر گواهی شده (Certified Seed): بذری است که از تکثیر بذر مادری حاصل شده و طبقه اصلی بذر تجارتهای کشور محسوب می‌گردد. تولید این طبقه بذری توسط پیمانکارانی که از طرف مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال پروانه تولید دریافت نموده‌اند، صورت می‌گیرد.

استانداردهای مزرعه و بذریه‌های خودگشن

(ارزن معمولی *Panicum miliaceum*)

استاندارد مزرعه بذریه‌ی ارزن معمولی

گواهی شده	پایه	پیش پایه	
۲	۲	۲	تناوب (سال)
۵	۵	۵	فاصله ایزولاسیون سایر ارقام (متر)
۱ بوته در ۲۰ مترمربع	۱ بوته در ۵۰ مترمربع	۱ بوته در ۵۰ مترمربع	سایر ارقام و گونه‌ها (حداکثر)
۱ بوته در ۱۰ مترمربع	۱ بوته در ۵۰ مترمربع	۰	علف هرز سمج و سایر حداکثر*
-	-	-	بوته آلوده به بیماریهای بذریه‌زاد

* بوته محصولاتی مانند شیدر، کلزا و کتان که بذرشان در صورت اختلاط با ارزن به سختی جدا میشود.

علف هرز قیاق به عنوان علف هرز سمج شناخته می‌شود و تعداد آن حداکثر نصف کل علفهای هرز می‌تواند باشد.

استانداردهای بذریه‌های معمولی

گواهی شده	پایه	پیش پایه	
۹۷	۹۸	۹۸	خلوص بذریه (حداقل درصد)
۳	۲	۲	مواد خارجی (حداکثر درصد)
۰/۱	۰/۰۵	۰/۰۲	بذریه‌های گونه‌ها (حداکثر)*
۴۰ عدد در ۱۵۰ گرم	۲۰ عدد در ۱۵۰ گرم	۰	بذریه‌های هرز سمج و سایر (حداکثر)
۷۵	۷۵	۷۵	جوانه زنی (حداقل درصد)
۱۲	۱۲	۱۲	رطوبت (حداکثر درصد)

* در شرایط خاص آزمونهای مربوطه بصورت آزمون پست کنترل (بر اساس روش OECD) و یا آزمون آزمایشگاهی خلوص ژنتیکی (بر

اساس روش ISTA) انجام و با توجه به استاندارد درج شده، قبول یا رد خواهد گردید. مجموع درصد بذریه‌های سایر ارقام نباید از یک درصد بیشتر شود.

استانداردهای مزرعه و بذر ارزن‌های خودگشن

(ارزن دم روباهی *Setaria italica*)

استاندارد مزرعه بذری ارزن دم روباهی

گواهی شده	پایه	پیش پایه	
۲	۲	۲	تناوب (سال)
۵	۵	۵	فاصله ایزولاسیون از سایر ارقام (متر)
۱ بوته در ۲۰ مترمربع	۱ بوته در ۵۰ مترمربع	۱ بوته در ۵۰ مترمربع	سایر ارقام و گونه‌ها (حداکثر) *
۱ بوته در ۱۰ مترمربع	۱ بوته در ۵۰ مترمربع	۰	علف هرز سمج و سایر (حداکثر)
-	-	-	بوته آلوده به بیماریهای بذرزاد

* بوته محصولاتی مانند شبدر، کلزا و کتان که بذرشان در صورت اختلاط با ارزن به سختی جدا میشود.

علف هرز قیاق به عنوان علف هرز سمج شناخته می‌شود و تعداد آن حداکثر نصف کل علفهای هرز می‌تواند باشد.

استانداردهای بذر ارزن دم روباهی

گواهی شده	پایه	پیش پایه	
۹۷	۹۸	۹۸	خلوص بذر (حداقل درصد)
۳	۲	۲	مواد خارجی (حداکثر درصد)
۰/۱	۰/۰۵	۰/۰۲	بذر سایر گونه‌ها (حداکثر)
۴۰ عدد در ۹۰ گرم	۲۰ عدد در ۹۰ گرم	۰	بذر علفهای هرز سمج و سایر
۷۵	۷۵	۷۵	جوانه زنی (حداقل درصد)
۱۲	۱۲	۱۲	رطوبت (حداکثر درصد)

* در شرایط خاص آزمونهای مربوطه بصورت آزمون پست کنترل (بر اساس روش OECD) و یا آزمون آزمایشگاهی خلوص ژنتیکی

(بر اساس روش ISTA) انجام و با توجه به استاندارد درج شده، قبول یا رد خواهد گردید. مجموع درصد بذر سایر ارقام نباید از یک درصد

بیشتر شود.

